

З А К О Н

О ЖЕЛЕЗНИЦИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Управљање јавном железничком инфраструктуром и обављање превоза у железничком саобраћају врши се под условима и на начин прописаним овим законом.

Члан 2.

Управљање јавном железничком инфраструктуром, у смислу овог закона јесте: одржавање јавне железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја; обезбеђење приступа и коришћење јавне железничке инфраструктуре свим заинтересованим превозницима, као и правним и физичким лицима која обављају превоз за сопствене потребе; модернизација јавне железничке инфраструктуре; заштита јавне железничке инфраструктуре и вршење инвеститорске функције на изградњи и реконструкцији јавне железничке инфраструктуре.

Превоз путника и робе у железничком саобраћају може се вршити као јавни превоз или као превоз за сопствене потребе.

Обављање делатности управљања јавном железничком инфраструктуром и делатности обављања превоза у железничком саобраћају, уређује се на начелима раздвајања послова управљања јавном железничком инфраструктуром и послова обављања превоза у железничком саобраћају.

Члан 3.

Поједини изрази, у смислу овог закона, имају следеће значење:

1) "јавни превоз" јесте превоз путника и робе, који је доступан свим корисницима под једнаким условима;

2) "превоз за сопствене потребе" јесте превоз лица или робе који превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник, ималац железничких возних средстава, врши тим средствима за потребе своје делатности;

3) "превозник" јесте јавно предузеће, други облик предузећа, друго правно лице или предузетник регистровани за обављање делатности јавног превоза у железничком саобраћају и који гарантују вучу возова;

4) "лиценца за превоз" јесте исправа коју надлежни орган издаје превознику, предузећу, другом правном лицу или предузетнику о стицању права за обављање свих или посебних врста превоза у железничком саобраћају;

5) "сертификат о безбедности за превоз" јесте исправа коју надлежни орган издаје превознику, предузећу, другом правном лицу или

предузетнику о испуњености услова прописаних за безбедно одвијање железничког саобраћаја;

6) "управљач железничке инфраструктуре" јесте јавно предузеће, други облик предузећа, друго правно лице или предузетник који је овлашћен за управљање железничком инфраструктуром;

7) "лиценца за управљање јавном железничком инфраструктуром" јесте исправа коју надлежни орган издаје јавном предузећу, другом облику предузећа, другом правном лицу или предузетнику, о стицању права на управљање јавном железничком инфраструктуром;

8) "сертификат о безбедности за управљање јавном железничком инфраструктуром" јесте исправа коју надлежни орган издаје јавном предузећу, другом облику предузећа, другом правном лицу или предузетнику, о испуњености безбедносних услова прописаних за јавну железничку инфраструктуру;

9) "железничка инфраструктура" јесте пруга са свим припадајућим објектима, постројењима, уређајима и др, у функцији железничког саобраћаја, као добро у општој употреби у својини Републике Србије, коју могу користити сви железнички превозници под једнаким условима;

10) "траса" јесте план саобраћаја воза између два службена места, у предвиђеном времену и под тачно утврђеним техничко–технолошким условима на јавној железничкој инфраструктури;

11) "индустријска железница" јесте железница којом предузеће из области индустрије, шумарства, рударства или других области привреде превози робу или лица за сопствене потребе;

12) "манипулативна пруга" јесте део јавне железничке инфраструктуре управљача која служи за превоз робе за потребе предузећа, другог правног лица или предузетника, по потреби и без утврђеног реда вожње;

13) "индустријски колосек" јесте железнички колосек који се прикључује на јавну железничку инфраструктуру и служи за допремање и отпремање робе за власника, односно носиоца права коришћења тог колосека;

14) "ред вожње" јесте акт управљача јавне железничке инфраструктуре којим се утврђује план саобраћаја возова за превоз путника и робе као и за сопствене потребе на јавној железничкој инфраструктури управљача;

15) "модернизација железничке инфраструктуре", јесте увођење нових техничких система или технологија у железници или замена постојећих техничких система или технологија савременијим;

16) "реконструкција железничке инфраструктуре" јесте таква измена железничке инфраструктуре која мења њене основне техничке и конструктивне карактеристике;

17) "железничко подручје" јесте земљиште на којем се налазе железничка пруга, објекти, постројења и уређаји који непосредно служе за вршење железничког саобраћаја;

18) "пружни појас" јесте простор између железничких колосека, као и поред крајњих колосека, на одстојању од најмање осам метара, а ако железничка пруга пролази кроз насељено место – на одстојању од најмање шест метара, рачунајући од осе крајњег колосека;

19) "заштитни пружни појас" јесте земљишни појас са обе стране пруге, ширине 200 м, рачунајући од осе крајњих колосека;

20) "железничка возна средства" су вучна и вучена возила;

21) "градска железница" јесте железница са посебним саобраћајно–техничким особинама, којом се врши јавни превоз на територији града, односно места, или између града, односно места и његове ближе околине (електромоторни и моторни возови, успињача, жичара);

22) "метро" јесте просторно независан шински систем високог капацитета са посебним конструктивним и енергетско–погонским карактеристикама;

23) "туристичко–музејска железница" јесте железница са посебним саобраћајно–техничким карактеристикама, којом се врши превоз у туристичке сврхе и то возним средствима музејске вредности, под посебним условима прописаним упутством о вршењу саобраћаја на овим железницама;

24) "жичара" јесте железница са посебним саобраћајно–техничким особинама, којом се врши јавни превоз путника и робе или само путника, односно робе или лица и робе за сопствене потребе;

25) "интермодални транспорт робе" јесте транспорт робе уз примену најмање два вида транспорта и без промене товарно манипулативне јединице, као што су контејнери, измењиви транспортни судови, делови или комплетна возила.

II. УПРАВЉАЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ

1. Елементи железничке инфраструктуре

Члан 4.

Железничка инфраструктура обухвата: доњи и горњи строј пруге, објекте на прузи, станичне колосеке, телекомуникациона, сигнално–сигурносна, електровучна, електроенергетска и остала постројења и уређаје на прузи, опрему пруге, зграде железничких службених места и остале објекте на железничким службеним местима, који су у функцији организовања и регулисања железничког саобраћаја, са земљиштем које служи тим зградама, пружни појас и ваздушни простор изнад пруге у висини од 12 метара, односно 14 метара код далековода напона преко 220 kV, рачунајући изнад горње ивице шине.

Железничка инфраструктура не обухвата објекте за одржавање возних средстава са припадајућим колосецима и железничке депое.

Министар надлежан за послове саобраћаја (у даљем тексту: министар) прописаће ближе одређивање елемената железничке инфраструктуре из става 1. овог члана.

2. Врсте железничке инфраструктуре

Члан 5.

Индустријска железница, у смислу овог закона, јесте железничка инфраструктура којом превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник превози робу и лица за сопствене потребе.

Јавна железничка инфраструктура (у даљем тексту: железничка инфраструктура), у смислу овог закона, јесте железничка инфраструктура коју могу користити сви заинтересовани превозници, предузећа, друга правна лица и предузетници под једнаким условима.

Члан 6.

Железничке пруге се категоришу на следећи начин:

- 1) магистралне пруге, од значаја за међународни и национални саобраћај;
- 2) регионалне пруге, од значаја за регионални и локални саобраћај и
- 3) локалне пруге, од значаја за локални саобраћај.

Влада Републике Србије, на предлог Дирекције за железнице, доноси акт о категоризацији железничких пруга.

Члан 7.

Железничка инфраструктура је добро у општој употреби у својини Републике Србије.

Управљање железничком инфраструктуром је делатност од општег интереса.

Делатност из става 2. овог члана обавља јавно предузеће.

Делатност из става 2. овог члана може да обавља и други облик предузећа, друго правно лице или предузетник, под условима и на начин утврђен законом.

Јавно предузеће, други облик предузећа, друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: управљач), поред општих услова мора да испуњава и посебне услове: да има лиценцу за управљање железничком инфраструктуром и сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром издате од Дирекције за железнице.

Члан 8.

Јавно предузеће врши послове одржавања железничке инфраструктуре, организовања и регулисања железничког саобраћаја, као и изградње, реконструкције и модернизације јавне железничке инфраструктуре, на основу програма на који сагласност даје Влада Републике Србије.

Члан 9.

Право коришћења и послови управљања на делу железничке инфраструктуре за коју јавно предузеће нема економски интерес, могу бити дати јединици локалне самоуправе.

Одлуку о преносу права и послова из става 1. овог члана, доноси јавно предузеће на захтев јединице локалне самоуправе, у складу са законом.

Управљање железничком инфраструктуром из става 1. овога члана врши се у складу са одредбама овог закона.

3. Лиценца и сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром

Члан 10.

Управљачу који испуњава услове у погледу финансијске способности, техничке опремљености и стручне оспособљености и који поднесе: доказ да над њим није отворен стечајни поступак и доказ да одговорно лице није кажњавано казном затвора у трајању од најмање једне године за кривична дела против привреде и злоупотребу службене дужности, Дирекција за железнице издаје лиценцу за управљање железничком инфраструктуром.

Управљач испуњава услове у погледу финансијске способности из става 1. овог члана ако докаже да у периоду од 12 месеци може да испуни своје обавезе на одржавању железничке инфраструктуре и организовању и регулисању железничког саобраћаја.

Управљач испуњава услове у погледу техничке опремљености и стручне оспособљености из става 1. овог члана ако има сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром.

Члан 11.

За издавање лиценце за управљање железничком инфраструктуром плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 12.

Управљачу, односно имаоцу индустријске железнице, Дирекција за железнице издаје сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, ако испуњава следеће услове:

- 1) да је железничка инфраструктура технички исправна у складу са прописима и стандардима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја;
- 2) да су лица која раде на пословима одржавања железничке инфраструктуре и организовања и регулисања железничког

саобраћаја стручно оспособљена и здравствено способна у складу са прописима и стандардима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја;

- 3) да има организовану службу за надзор над обављањем одржавања железничке инфраструктуре и организовања и регулисања железничког саобраћаја.

Министар ближе прописује услове за издавање сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром.

Члан 13.

Сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, Дирекција за железнице дужна је да изда, ако су испуњени услови из члана 12. овог закона, у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом издаје се управљачу са роком важења од једне године и непреносив је.

Против акта о одбијању издавања сертификата из става 1. овог члана може се поднети жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

О издатим сертификатима Дирекција за железнице води евиденцију.

Члан 14.

За издавање сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 15.

Управљач, односно ималац индустријске железнице дужан је да 30 дана пре истека рока важења сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, поднесе Дирекцији за железнице захтев за издавање новог сертификата.

Дирекција за железнице одузеће сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, ако управљач, односно ималац индустријске железнице, престане да испуњава неки од услова из члана 12. овог закона.

Члан 16.

Сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, садржи нарочито: преглед пруга односно деоница пруга са стационажом почетка и краја пруге односно деонице пруге, врсту сигнализације, преглед службених места на

прузи, врсту сигнално–сигурносног осигурања службених места, намену службених места, преглед објеката на прузи са стационажом почетка и краја објекта, врсте регулисања саобраћаја, квалификациону структуру лица која ће радити на пословима одржавања инфраструктуре и организовања и регулисања саобраћаја, преглед пружних возила за одржавање инфраструктуре са серијским и индивидуалним бројем.

Министар ће ближе прописати садржину сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом.

Члан 17.

Управљач је дужан да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту железничке инфраструктуре, несметано коришћење објеката железничке инфраструктуре и других средстава рада за железнички саобраћај, као и организовање и регулисање безбедног и несметаног железничког саобраћаја.

Управљач је, при обављању делатности, дужан да се стара о заштити животне средине у складу са законом и другим прописима.

Управљач одговара за штету која настане корисницима превоза, превозницима, предузећима, другим правним лицима или предузетницима због неизвршавања својих обавеза из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 18.

Управљач може обуставити јавни превоз путника и робе на железничкој инфраструктури или делу железничке инфраструктуре на којој јавни превоз путника и робе постане нерентабилан, уз сагласност Владе Републике Србије.

Железничку инфраструктуру или њен део на којој се због нерентабилности обустави јавни превоз путника и робе управљач може да преуреди у манипулативну пругу или за друге намене и да пропише услове и начин коришћења.

Управљач је дужан да одлуку о обустављању превоза из става 1. овог члана достави превозницима и органима локалне самоуправе и објави у дневним листовима и другим средствима јавног информисања, најкасније шест месеци пре датума предвиђеног за обустављање превоза.

4. Приступ и коришћење железничке инфраструктуре

Члан 19.

Железничка инфраструктура користи се под условима и на начин утврђеним овим законом.

На железничкој инфраструктури железнички саобраћај одвија се под условима утврђеним прописима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја.

Члан 20.

Железничку инфраструктуру може да користи превозник, као и превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник који врши превоз за сопствене потребе, ако има:

- 1) лиценцу за превоз и
- 2) сертификат о безбедности за превоз,
издате од Дирекције за железнице, односно у другој држави на основу реципроцитета и
- 3) уговор о коришћењу железничке инфраструктуре.

Уговором о коришћењу железничке инфраструктуре ближе се уређују међусобна права и обавезе између управљача и лица из става 1. овог члана, а која се односе на гарантовање техничких и других услова за безбедно одвијање железничког саобраћаја као и плаћање накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја.

Уговор о коришћењу железничке инфраструктуре мора бити закључен најкасније четири месеца пре почетка важења новог реда вожње.

Члан 21.

Железничка инфраструктура даје се на коришћење доделом трасе.

Захтев за доделу трасе лица из члана 20. овог закона подносе годину дана пре почетка важења новог реда вожње.

У току периода важења реда вожње могу се подносити захтеви за доделу траса и закључивати уговори о коришћењу железничке инфраструктуре.

Подносилац захтева је дужан да, приликом подношења захтева из ст. 2. и 3. овог члана, уплати износ на име трошкова поступка за доделу трасе.

Члан 22.

Захтев за доделу трасе садржи нарочито:

- 1) релацију саобраћаја (полазно и одредишно службено место);
- 2) време поласка воза из полазног службеног места и време доласка воза у одредишно службено место;
- 3) превозни пут;
- 4) технолошко време операција (службена места заустављања и трајање задржавања) и врсту операција (измена састава, манипулација путника, манипулација робе, промена вучног возила);
- 5) врсту воза;
- 6) састав воза и

7) серију вучног возила.

Члан 23.

Захтев за доделу трасе сматра се понудом за закључење уговора о коришћењу железничке инфраструктуре.

Измењена или допуњена понуда из става 1. овог члана од стране управљача сматра се новом понудом учињеном подносиоцу захтева.

Понуда из ст. 1. и 2. овог члана сматра се прихваћеном моментом закључења уговора о коришћењу железничке инфраструктуре између управљача и превозника, као и превозника, предузећа, другог правног лица или предузетника који врши превоз за сопствене потребе (у даљем тексту:корисник трасе).

Приговор против акта о одбијању понуде подноси се Дирекцији за железнице у року од три дана.

Дирекција за железнице је дужна да о приговору одлучи у року од 10 дана.

У погледу дејства и раскида уговора, накнаде штете и других питања сходно се примењују одредбе Закона о облигационим односима.

Члан 24.

Додељивање трасе управљач врши под једнаким условима, утврђеним овим законом, за све превознике.

У поступку по захтеву за доделу трасе управљач је дужан да примењује следеће критеријуме:

- 1) обим превоза;
- 2) искоришћеност железничке инфраструктуре;
- 3) обим додатних услуга које управљач пружа у вези са обављањем превоза на траси;
- 4) пословни углед и
- 5) делатност од општег интереса у јавном превозу.

Управљач утврђује методологију вредновања критеријума из става 2. овог члана.

Управљач, по правилу, додељује трасе једанпут годишње по усклађивању захтева за доделу траса у поступку израде реда вожње, најдуже за период важења реда вожње.

Члан 25.

Додељену трасу превозник не може преносити другом превознику.

Забрањена је трговина трасама.

Члан 26.

За коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја, корисник трасе плаћа накнаду.

Члан 27.

Висину накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја утврђује управљач, транспарентно и на начелу недискриминације, на основу следећих елемената:

- 1) трошкови одржавања железничке инфраструктуре, организовања и регулисања железничког саобраћаја;
- 2) коришћење саобраћајне инфраструктуре у другим гранама саобраћаја, посебно у друмском саобраћају;
- 3) дужина мреже железничке инфраструктуре коју користи корисник трасе;
- 4) број железничких возних средстава којима корисник трасе обавља превоз;
- 5) врста железничких возних средстава којима корисник трасе обавља превоз;
- 6) састав воза;
- 7) возни километри;
- 8) путнички километри;
- 9) брутотонски километри;
- 10) утрошак енергије;
- 11) време коришћења железничке инфраструктуре;
- 12) смер превоза;
- 13) брзина воза;
- 14) категорија воза;
- 15) количински попусти и
- 16) стратегија развоја железничког саобраћаја.

Влада Републике Србије утврђује методологију вредновања елемената из става 1. овог члана.

Методологија из става 2. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

За додатне услуге корисник трасе плаћа тарифу у складу са актом управљача.

5. Изградња, реконструкција и модернизација

Члан 28.

Изградња железничке инфраструктуре врши се у складу са законом којим се уређује планирање и изградња објеката.

Члан 29.

Управљач је дужан, да пре отпочињања радова, а најмање 60 дана раније, објави почетак радова на изградњи железничке инфраструктуре у дневним листовима или на други уобичајени начин, да би предузеће, друго правно лице, односно предузетник који се стара о објектима уграђеним на железничком подручју (цевоводи, водоводи, електричне, телефонске и телеграфске ваздушне линије, подземни каблови и друге сличне инсталације и уређаји), као и у случају када намерава да те објекте изгради, могао да усклади радове на тим објектима са радовима на изградњи железничке инфраструктуре.

Управљач и предузеће, друго правно лице и предузетник из става 1. овог члана уређују уговором међусобна права и обавезе у вези са извођењем радова на изградњи железничке инфраструктуре и радове на објектима уграђеним или који ће се уградити на железничком подручју.

Члан 30.

Ако железничку инфраструктуру треба реконструисати због изградње другог објекта (јавни пут, рудник, каменолом, акумулационо језеро, аеродром и сл.), део железничке инфраструктуре који се реконструише мора бити изграђен са елементима који одговарају категорији те железничке инфраструктуре без обзира на стварно стање у коме се налазила у моменту реконструкције.

Трошкове реконструкције железничке инфраструктуре из става 1. овог члана сноси инвеститор објекта због чије изградње се врши реконструкција железничке инфраструктуре, ако се другачије не споразумеју инвеститор и управљач.

Члан 31.

Укрштање железничке инфраструктуре са јавним путевима ван простора за који су донети урбанистички планови у начелу изводи се њиховим свођењем на најнеопходнији број, усмеравањем два или више јавних путева на заједничко место укрштања.

Размак између два укрштања железничке инфраструктуре и јавног пута не може да буде мањи од 2.000 метара.

Укрштање железничке инфраструктуре са некатегорисаним путевима изводи се усмеравањем тих путева на најближи јавни пут, који се укршта са односном железничком инфраструктуром. Ако то није могуће треба међусобно повезати некатегорисане путеве и извести њихово укрштање са железничком инфраструктуром на заједничком месту.

Актом управљача одређује се место укрштања из става 3. овог члана у складу са условима за уређење простора и условима за безбедност саобраћаја, у споразуму са управљачем некатегорисаних путева.

Против акта управљача из става 4. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

Члан 32.

Ако до укрштања железничке инфраструктуре и пута дође због изградње нове железничке инфраструктуре, или по захтеву локалне самоуправе, предузећа или другог правног лица или предузетника, трошкове изградње надвожњака, подвожњака, односно путног прелаза, трошкове постављања уређаја и направа и друге трошкове осигурања безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу, сноси управљач нове железничке инфраструктуре, односно подносилац захтева.

Члан 33.

Ако је укрштање железничке инфраструктуре и пута изведено у истом нивоу, изграђени путни прелаз сматра се саставним делом железничке инфраструктуре са обе стране колосека у ширини три метра рачунајући од осе колосека.

О одржавању дела путног прелаза из става 1. овог члана, као и о осигурању безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу, стара се управљач с тим да се коловоз на путном прелазу мора одржавати тако да се преко њега може вршити безбедан и несметан друмски саобраћај.

Остале делове пута са обе стране путног правца одржава управљач путева, на начин који омогућава безбедан и несметан железнички саобраћај.

Члан 34.

Трошкове одржавања путног прелаза и трошкове осигурања безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу сnose:

1) трошкове одржавања колосека и осталих делова железничке инфраструктуре на путном прелазу, сигналних уређаја и знакова који упозоравају железничке раднике у возу на путни прелаз, железничких телефонских веза са путним прелазима – управљач;

2) трошкове одржавања коловоза на путном прелазу и саобраћајних знакова на путевима који упозоравају учеснике у друмском саобраћају на путни прелаз – управљач путева;

3) трошкове одржавања уређаја за давање знакова којима се учесницима у друмском саобраћају најављује приближавање воза путном прелазу и уређаја за затварање саобраћаја на путном прелазу, трошкове руковања уређајима за затварање саобраћаја на путном прелазу и друге непосредне трошкове за осигурање безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу сnose заједно, на равне делове управљач и управљач путева.

Управљач сноси у целини трошкове које службено место у којем се регулише железнички саобраћај или службена места која непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја имају због регулисања кретања возова и вршења других послова у вези са осигурањем безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу.

Ако некатегорисани пут користи претежно одређено предузеће, друго правно лице или предузетник, трошкове одржавања коловоза и осигурања безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу из става 1.

тач. 2) и 3) овог члана сноси у целини то предузеће, друго правно лице или предузетник.

Члан 35.

Управљач и управљач путева дужни су да закључе уговор којим ближе уређују међусобне односе у погледу путних прелаза и у тим оквирима утврђују: врсту и обим радова на одржавању коловоза и време извођења тих радова, висину трошкова за осигурање безбедног и несметаног саобраћаја на путном прелазу, начин плаћања трошкова и регулишу друга питања из тих односа.

Члан 36.

Ако се путни прелаз замењује надвожњаком, односно подвожњаком или се укида због усмеравања пута, трошкове измена извршених због тога на железничкој инфраструктури и путу, ако се другачије не споразумеју, сnose:

1) управљач – ако је та промена условљена претежно потребама железничког саобраћаја;

2) управљач путева – ако је та промена условљена претежно потребама друмског саобраћаја, а на некатегорисаном путу који користи претежно одређено предузеће, друго правно лице или предузетник трошкове измена на железничкој инфраструктури и путу сноси у целости то предузеће, друго правно лице или предузетник.

У случају свих других промена у вези са укрштањем, укључујући прилагођавање и побољшање сигурносних и других уређаја, трошкове измена на железничкој инфраструктури и путу из става 1. тач. 1) и 2) овог члана сnose заједнички управљач, управљач путева и предузеће, друго правно лице или предузетник сразмерно потребама железничког и друмског саобраћаја које су условиле те промене, ако се другачије не споразумеју.

Члан 37.

Путни прелаз који служи искључиво за пешаке може се изградити и користити на основу сагласности коју издаје управљач.

Трошкове изградње, опремања потребним уређајима и знаковима и одржавања путног прелаза из става 1. овог члана сноси предузеће, друго правно лице или предузетник који је захтевао изградњу тог прелаза.

Против акта о издавању сагласности из става 1. овог члана, може се изјавити жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

Члан 38.

Управљач путева је дужан да изгради коловозни застор на земљаном путу који се укршта са железничком инфраструктуром у истом нивоу.

Ако изградњом железничке инфраструктуре дође до њеног укрштања са путем из става 1. овог члана, трошкове изградње коловозног застора на земљаном путу сноси управљач.

Члан 39.

Реконструкцијом железничке инфраструктуре, у смислу овог закона, сматрају се и радови који могу бити од утицаја на стабилност железничке пруге (санација), објеката на железничкој прузи и возила, извођење радова на изграђеном објекту који одступају од услова под којима је одобрена изградња и промена основне карактеристике трасе при мењању положаја трасе железничке пруге у појасу њеног основног правца.

Реконструкција железничке инфраструктуре врши се на основу одобрења за реконструкцију које издаје министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 40.

Изградња, реконструкција и модернизација железничке инфраструктуре врши се у складу са законом, стандардима и техничким нормативима, материјалом и резервним деловима који су снабдевени атестима издатим од стране овлашћених предузећа и других правних лица.

Члан 41.

При изградњи, односно реконструкцији надвожњака, тунела, галерија, вијадуката, пасарела и сл. изнад електрифицираних железничких пруга или железничких пруга које су планиране за електрификацију, управљач, управљач путева и ималац индустријске железнице је дужан да обезбеди водонепропустљивост тих објеката ради заштите контактне мреже.

Приликом чишћења снега са надвожњака изнад електрифицираних железничких пруга мора да се обезбеди одговарајућа механичка заштита од обурвавања снега на контактну мрежу.

Одобрење за изградњу, односно реконструкцију надвожњака изнад електрифицираних железничких пруга издаје се по претходно прибављеној сагласности управљача.

6. Одржавање

Члан 42.

Железничка инфраструктура мора се одржавати у стању које осигурава безбедан и несметан железнички саобраћај, као и квалитетан и уредан превоз. У овом циљу морају се вршити стални надзори и повремени прегледи, као и отклањати утврђени недостаци.

Члан 43.

Радови на одржавању су нарочито: одржавање, замена и обнова елемената горњег строја железничке пруге (скретница, колосека и колосечних

веза), истим или другим типом којима се параметри железничке пруге одржавају на пројектованом нивоу; радови на доњем строју железничке пруге (одводњавање и уређење косина); замена и обнова истим или другим материјалима пропуста и мостова до 10 метара дужине, ако се не мења њихов отвор; замена и допуна елемената сигнално–сигурносних и телекомуникационих уређаја и постојења; замена и допуна елемената стабилних постројења електро вуче, као и осталих електричних постројења; адаптација и поправка зграда железничких службених места и осталих објеката на железничким службеним местима који су у функцији железничког саобраћаја којима се не мења њихова конструкција и спољни изглед.

Члан 44.

Одржавање заједничких стубова и заједничких конструкција на мосту изграђеном за железничку инфраструктуру и јавни пут врши управљач у складу са саобраћајно–техничким нормативима и стандардима.

Трошкове одржавања заједничких стубова и конструкције на мосту из става 1. овог члана, сnose у једнаким износима управљач и управљач путева.

Члан 45.

Ако на железничкој инфраструктури дође до прекида саобраћаја због елементарних непогода, а управљач није у стању сам да отклони настале сметње и успостави железнички саобраћај у што је могуће краћем року, локална самоуправа на чијој је територији дошло до прекида железничког саобраћаја пружа помоћ и у сарадњи са управљачем одређује мере за отклањање сметњи и успостављање железничког саобраћаја у најкраћем могућем року.

У случају да се за отклањање елементарних непогода из става 1. овог члана, користе услуге физичких и правних лица, техничка средства и материјал, одговарајућа накнада пада на терет управљача.

7. Заштита железничке инфраструктуре

Члан 46.

У заштитном пружном појасу не могу се градити зграде, постављати постројења и уређаји и градити други објекти на удаљености мањој од 25 метара рачунајући од осе крајњих колосека, осим објеката у функцији железничког саобраћаја.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, на железничком подручју могу се постављати каблови, електрични водови ниског напона за осветљавање, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водови, трамвајски и тролејбуски контактни водови и постројења, канализације, цевоводи и други водови и слични објекти и постројења, на основу издате сагласности управљача.

У заштитном пружном појасу могу се градити зграде, постављати постројења и уређаји и градити други објекти на удаљености већој од 25

метара рачунајући од осе крајњих колосека, на основу издате сагласности управљача.

Објекти као што су: рудници, каменоломи, кречане, циглане, индустријске зграде, постројења и други слични објекти не могу се градити у заштитном пружном појасу ближе од 50 метара рачунајући од осе крајњег колосека.

Против акта из ст. 2. и 3. овог члана може се поднети жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

Члан 47.

Предузећа, правна лица и предузетници који врше пошумљавање голети и уређење бујица у заштитном пружном појасу и управљач споразумно утврђују учешће у трошковима пошумљавања голети и уређења бујица и вододерина, имајући у виду значај и обим ових радова за заштиту железничке инфраструктуре.

Члан 48.

На местима где железница пролази кроз шуму или поред шуме, односно земљишта засађеног пољопривредним културама које су лако запаљиве, управљач је дужан да предузме прописане мере за заштиту од пожара на железничком подручју пруга, као и мере за заштиту од пожара на железничким возилима.

Корисници, односно сопственици шума и земљишта из става 1. овог члана, дужни су да у појасу ширине 10 метара у шумама уредно уклањају дрвеће, растиње и лишће, а у појасу ширине пет метара на другом земљишту благовремено уклањају сазреле пољопривредне културе и по потреби предузимају друге мере заштите од пожара.

Ширина појаса из става 2. овог члана рачуна се од спољне ивице пружног појаса.

8. Одузимање јавној железничкој инфраструктури својства добра у општој употреби

Члан 49.

Делу јавне железничке инфраструктуре на којем је обустављен јавни превоз, за коју не постоји интерес са становишта целине транспортног система Републике Србије или интерес корисника услуга јавног превоза, може бити одузето својство добра у општој употреби.

Одлуку о одузимању својства добра у општој употреби јавној железничкој инфраструктури из става 1. овог члана, доноси Народна скупштина, на предлог Владе Републике Србије.

Са делом јавне железничке инфраструктуре којем је у смислу става 2. овог члана, одузето својство добра у општој употреби, може се располагати у складу са законом.

9. Градска железница, туристичко-музејска железница, метро и жичара

Члан 50.

Градска железница, туристичко-музејска железница, метро и жичара, услови за изградњу, реконструкцију и одржавање, као и услови за организовање превоза на овим вођеним системима, уредиће се посебним законом.

10. Индустијска железница и индустијски колосек

Члан 51.

Одредбе овог закона којима се уређује изградња, реконструкција, модернизација, одржавање и заштита железничке инфраструктуре сходно се примењују и на индустијску железницу.

Индустијска железница може бити прикључена на железничку инфраструктуру управљача.

Предузеће, друго правно лице или предузетник може имати индустијски колосек прикључен на железничку инфраструктуру управљача, као и индустијске колосеке, постројења, уређаје и објекте на тим колосецима, железничка возна средства и друга средства изграђена по посебним техничким нормативима и стандардима.

Прикључење индустијских железница из става 2. овог члана и индустијских колосека из става 3. овог члана, уређују уговором управљач и предузеће, друго правно лице или предузетник чија је индустијска железница, односно индустијски колосек прикључен.

Предузеће, друго правно лице или предузетник, власник односно ималац индустијског колосека, дужан је да донесе акт о условима за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту индустијског колосека, железничких возних средстава и других средстава изграђених по посебним техничким нормативима и стандардима и за организовање и регулисање железничког саобраћаја на индустијском колосеку, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове саобраћаја.

Превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник, власник односно ималац индустијске железнице мора да има сертификат о безбедности за управљање индустијском железницом.

III. ПРЕВОЗ У ЖЕЛЕЗНИЧКОМ САОБРАЋАЈУ

1. Општи услови за обављање превоза

Члан 52.

Превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају на железничкој инфраструктури може да обавља превозник, као и превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник који врши превоз за сопствене

потребе, ако имају лиценцу за превоз и сертификат о безбедности за превоз издате од Дирекције за железнице, односно од надлежног органа друге државе на основу реципроцитета и уговор о коришћењу железничке инфраструктуре.

Јавни превоз путника и робе у железничком саобраћају обавља се према тржишним условима на основу уговора о превозу.

Превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник који обавља превоз робе и лица, искључиво на железничкој инфраструктури индустријске железнице, дужан је да донесе акт о условима и начину обављања тог превоза, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове саобраћаја.

Превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник обавља превоз робе и лица под условима и на начин прописан актом из става 3. овог члана.

Члан 53.

Превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник којима је одузета лиценца за превоз, односно одузет сертификат о безбедности за превоз не могу обављати превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају.

2. Лиценца за превоз и сертификат о безбедности за превоз

Члан 54.

Превознику из члана 52. овог закона који испуњава услове у погледу финансијске способности, техничке опремљености и стручне оспособљености и који поднесе: доказ да над њим није отворен стечајни поступак; доказ о осигурању путника, односно лица, пртљага и робе и доказ да одговорно лице није кажњавано казном затвора у трајању од најмање једне године за кривична дела против привреде и злоупотребу службене дужности, Дирекција за железнице издаје лиценцу за превоз.

Превозник испуњава услове у погледу финансијске способности из става 1. овог члана ако докаже да у периоду од 12 месеци може да испуни своје обавезе у обављању оне врсте железничког саобраћаја за коју жели да добије лиценцу за превоз.

Превозник испуњава услове у погледу техничке опремљености и стручне оспособљености из става 1. овог члана ако има сертификат о безбедности за превоз.

Члан 55.

Лиценцу за превоз Дирекција за железнице дужна је да изда, ако су испуњени услови из члана 54. овог закона, у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Лиценца за превоз се издаје са роком важења, по правилу, од пет година и непреносива је.

У зависности од висине улагања у возна средства, када се финансијски ефекти улагања не могу остварити у року од пет година лиценца се може издати и на дужи рок, али не дужи од 15 година.

Против акта о одбијању издавања лиценце за превоз може се поднети жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

О издатим лиценцама за превоз Дирекција за железнице води евиденцију.

Члан 56.

Дирекција за железнице проверава сваких 12 месеци да ли превозник испуњава услове из члана 54. овог закона.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова из члана 54. овог закона није испуњен или ако између две провере инспектор утврди да превозник не испуњава те услове, Дирекција за железнице ће одузети лиценцу за превоз.

Превозник има право жалбе на решење из става 2. овог члана министарству надлежном за послове саобраћаја у року од 15 дана од дана добијања решења.

Члан 57.

За издавање лиценце за превоз плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 58.

Дирекција за железнице издаје сертификат о безбедности за превоз превознику из члана 52. овог закона ако испуњава следеће услове:

- 1) да су железничка возна средства технички исправна у складу са прописима и стандардима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја;
- 2) да је особље ангажовано у управљању и коришћењу железничких возних средстава стручно оспособљено и здравствено способно у складу са прописима и стандардима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја;
- 3) да има организовану службу за надзор над обављањем превоза у железничком саобраћају.

Министар ближе прописује услове за издавање сертификата о безбедности за превоз.

Члан 59.

Сертификат о безбедности за превоз Дирекција за железнице дужна је да изда, ако су испуњени услови из члана 58. овог закона, у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Сертификат о безбедности за превоз издаје се са роком важења од једне године и непреносив је.

Против акта о одбијању издавања сертификата о безбедности за превоз може се поднети жалба министарству надлежном за послове саобраћаја.

О издатим сертификатима о безбедности за превоз Дирекција за железнице води евиденцију.

Члан 60.

За издавање сертификата о безбедности за превоз плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 61.

Превозник је дужан да 30 дана пре истека рока важења сертификата о безбедности за превоз поднесе захтев Дирекцији за железнице за издавање новог сертификата.

Дирекција за железнице одузеће сертификат о безбедности за превоз ако превозник престане да испуњава неки од услова из члана 58.

Члан 62.

Сертификат о безбедности за превоз садржи нарочито: врсту превоза за који се сертификат издаје, преглед вучних возила са серијским и индивидуалним бројевима, преглед путничких, односно теретних кола са индивидуалним бројевима и квалификациону структуру лица која ће радити на пословима превоза у железничком саобраћају.

Министар прописује ближе садржину сертификата о безбедности за превоз.

3. Обављање превоза путника, лица и робе

Члан 63.

У вучном возилу воза којим се обавља превоз путника, лица и робе, мора се, за све време превоза, налазити:

- 1) оверена фотокопија важеће лиценце за превоз;
- 2) оверена фотокопија важећег сертификата о безбедности за превоз;

- 3) оверена фотокопија важећег уговора о коришћењу железничке инфраструктуре и
- 4) друга документа, према прописима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја.

У вучном возилу воза којим се обавља јавни превоз робе, мора се, за све време превоза, налазити и товарни лист, односно други документ који садржи све податке као и товарни лист.

У вучном возилу воза којим се обавља превоз лица и робе за сопствене потребе, мора се, за све време превоза, налазити и: оверена фотокопија важећег решења о упису у судски регистар, односно решење о упису радње у регистар, списак радника и других лица оверен од стране имаоца железничких возних средстава или други доказ о праву тих радника и лица на превоз, односно документ из кога се може утврдити власник и врста робе које се превозе.

Члан 64.

Ред вожње, односно измене и допуне реда вожње за јавни превоз путника објављују се у средствима информисања, истичу на видним местима у станичним зградама и објављују и на други уобичајен начин најкасније 20 дана пре ступања на снагу.

Превозници који обављају превоз из става 1. овог члана дужни су да се придржавају објављеног реда вожње, као и да обезбеде редовно и уредно одржавање превоза за време важења реда вожње, осим у случајевима већих поремећаја саобраћаја који су настали због елементарних непогода, већих удеса и тежих оштећења железничке инфраструктуре.

Члан 65.

Јавни превоз путника на железници, који се обавља по објављеном реду вожње, може бити:

- 1) градски превоз – на територији града;
- 2) приградски превоз – на ширем подручју града ако га чине устаљени дневни токови путника;
- 3) регионални превоз – на подручју једног региона, односно територији аутономне покрајине;
- 4) даљински превоз – између два града на дужим растојањима.

Члан 66.

Улазак и излазак путника и лица врши се на железничким станицама и другим службеним местима који су унети у ред вожње воза.

Члан 67.

У обављању превоза за сопствене потребе, превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник могу да превозе лица и робу који су у функцији обављања делатности за које су регистровани.

Члан 68.

У ванредним ситуацијама, Влада Републике Србије може одредити мере којима се обезбеђује функционисање железничког саобраћаја у насталим околностима и којих су дужни да се придржавају железнички превозници и управљачи инфраструктуре.

Ванредним ситуацијама у смислу става 1. овог члана, сматрају се: велике природне непогоде; ванредни догађаји који су проистекли из људске активности, а који за последицу имају угроженост животне средине; поремећаји у функционисању привреде већих размера.

4. Дозвола

Члан 69.

Новоизграђена железничка возила, нови типови делова и опреме за железничка возила и нови типови уређаја, делова и опреме за железничку инфраструктуру могу да се користе ако одговарају прописаним стандардима.

За коришћење железничких возила, делова и опреме за железничка возила и уређаја, делова и опреме за железничку инфраструктуру из става 1. овог члана Дирекција за железнице издаје дозволу.

О издатим дозволама из става 2. овог члана Дирекција за железнице води евиденцију.

За издавање дозволе из става 2. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 4. овог члана утврђује министар.

5. Обавеза јавног превоза у обављању делатности од општег интереса у јавном превозу путника и робе

Члан 70.

Јавни превоз путника и робе у железничком саобраћају је делатност од општег интереса.

Превоз из става 1. овог члана може обављати:

- 1) јавно предузеће и
- 2) други облик предузећа, друго правно лице или предузетник у складу са законом којим се уређује обављање делатности од општег интереса.

Члан 71.

Влада Републике Србије или јединица локалне самоуправе може, на појединим релацијама у јавном превозу путника и робе у железничком саобраћају, утврдити превознику обавезу превоза коју превозник, када би узимао у обзир своје комерцијалне интересе, не би преузео или не би преузео у истом обиму или под истим условима.

Критеријуми за утврђивање обавезе јавног превоза су:

- 1) постојање општег интереса;
- 2) доступност других врста превоза;
- 3) трошкови замене железничког превоза другом врстом превоза;
- 4) утицај улагања на безбедност железничког саобраћаја и квалитативне и квантитативне могућности превозника.

Услови под којима се обавља превоз из става 1. овог члана обухватају:

1. обавезу јавног превоза која садржи обавезу превознику да превезе путнике или робу по утврђеним ценама и посебним условима;
2. обавезу примене тарифе која садржи обавезу превозника да примени, посебно за одређене категорије путника, за одређене категорије робе или на одређеним релацијама, цене које су утврђене од стране Владе Републике Србије или јединице локалне самоуправе, а које су супротне комерцијалним интересима превозника.

Члан 72.

Обавеза јавног превоза из члана 71. може се односити на:

- 1) градски, приградски и регионални јавни превоз путника;
- 2) јавни превоз путника у даљинском саобраћају;
- 3) јавни превоз појединих врста робе и
- 4) јавни превоз робе у интермодалном транспорту.

Члан 73.

Влада Републике Србије или јединица локалне самоуправе је дужна да превозницима, којима је утврђена обавеза јавног превоза из члана 71. став 1. овог закона, надокнади разлику између утврђене цене од стране Владе Републике Србије или јединица локалне самоуправе и оправдане пуне цене коштања превоза.

Влада Републике Србије прописује методологију за утврђивање оправдане пуне цене коштања превоза.

Члан 74.

О намери обуставе јавног превоза на нерентабилној релацији превозник обавештава Владу Републике Србије.

Уз обавештење из става 1. овог члана превозник доставља и захтев за надокнаду трошкова до пуне цене коштања превоза у случају одређивања обавезе превоза.

Право на подношење захтева за надокнаду дела средстава из става 2. овог члана имају превозници који обављају превоз из члана 72. овог закона под условом да докажу да испуњавају услове за надокнаду трошкова.

Министар прописује услове и поступак за остваривање надокнаде за обављање утврђене обавезе јавног превоза.

Члан 75.

О захтеву за надокнаду трошкова превозницима одлучује Влада Републике Србије на предлог министарства надлежног за послове саобраћаја или надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Захтев из става 1. овог члана признаје се у висини разлике између утврђене цене превоза и оправдане пуне цене коштања превоза.

Члан 76.

Међусобна права и обавезе у обављању обавезе јавног превоза из члана 71. овог закона уређују се уговором између превозника којима је накнада одобрена и министарства надлежног за послове саобраћаја или јединице локалне самоуправе.

Министар прописује садржину уговора из става 1. овог члана.

Члан 77.

Средства за надокнаду трошкова јавног превоза из члана 71. овог закона превозницима обезбеђују се у буџету Републике Србије, односно у буџету јединице локалне самоуправе.

За средства из става 1. овог члана превозник води посебну рачуноводствену евиденцију.

IV. ДИРЕКЦИЈА ЗА ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Члан 78.

Ради обављања стручних послова у области железничког саобраћаја, регулаторних послова и других послова предвиђених овим законом, образује се Дирекција за железнице, као посебна организација.

Седиште Дирекције за железнице је у Београду.

Дирекција за железнице има својство правног лица.

Члан 79.

Дирекција за железнице обавља следеће послове:

- 1) израђује техничке прописе, нормативе и стандарде у области железничког саобраћаја;

- 2) учествује у припреми прописа и споразума у области железничког саобраћаја;
- 3) издаје лиценцу за управљање железничком инфраструктуром;
- 4) издаје сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом;
- 5) издаје лиценцу за превоз;
- 6) издаје сертификат о безбедности за превоз;
- 7) одлучује по приговорима против одбијене или измењене или допуњене понуде за закључење уговора о коришћењу железничке инфраструктуре;
- 8) издаје дозволу за коришћење новоизграђених железничких возила, нових типова делова и опреме за железничка возила и нових типова уређаја, делова и опреме за железничку инфраструктуру;
- 9) води евиденције о издатим лиценцама, сертификатима и дозволама из тач. 2, 3, 4, 5. и 6. овог члана;
- 10) одобрава техничку документацију која се односи на изградњу, реконструкцију и модернизацију железничке инфраструктуре;
- 11) даје сагласност на акт о условима за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту индустријског колосека, железничких возних средстава и других средстава и за организовање и регулисање железничког саобраћаја на индустријском колосеку;
- 12) даје мишљење на петогодишњи план рада и развоја Јавног предузећа;
- 13) даје мишљење на годишњи програм пословања Јавног предузећа;
- 14) даје мишљење на годишњи програм одржавања јавне железничке инфраструктуре, организовања и регулисања железничког саобраћаја Јавног предузећа;
- 15) даје мишљење на програме изградње, реконструкције и модернизације јавне железничке инфраструктуре;
- 16) врши контролу коришћења средстава за надокнаду трошкова обавезе јавног превоза;
- 17) прати развој техничких и технолошких система железница у другим земљама и предлаже мере у циљу хармонизације, повећања нивоа интероперабилности и модернизације;
- 18) остварује међународну сарадњу у области железничког саобраћаја и стара се о њеном унапређењу;
- 19) припрема и реализује програме обуке и стручног усавршавања у области железничког саобраћаја;
- 20) пружа стручне услуге (изводи или учествује у извођењу експертиза, ислеђењу ванредних догађаја и сл.);
- 21) каталогизира и чува техничке прописе (услове, препоруке, методологије и сл.) и другу документацију из делокруга рада;

- 22) обезбеђује јавност у раду;
- 23) обавља друге послове у складу са законом.

Члан 80.

Дирекцијом за железнице руководи директор кога поставља Влада Републике Србије, на предлог министра.

Члан 81.

Средства за оснивање и рад Дирекције за железнице обезбеђују се из следећих извора:

- 1) у буџету Републике Србије;
- 2) пружање стручних услуга из оквира своје надлежности и
- 3) донација и других извора у складу са законом.

V. НАДЗОР

Члан 82.

Надзор над спровођењем овог закона, подзаконских аката донетих на основу овог закона, као и закона, других прописа и општих аката којима се уређује безбедност у железничком саобраћају врши министарство надлежно за послове саобраћаја.

Инспекцијски надзор врши министарство надлежно за послове саобраћаја преко републичког инспектора за железнички саобраћај (у даљем тексту: инспектор).

Члан 83.

Инспектор не може да израђује или учествује у изради техничке документације и техничкој контроли техничке документације за објекте који су предмет инспекцијског надзора и да врши стручни надзор над изградњом, односно извођењем радова на објектима који су предмет инспекцијског надзора.

Члан 84.

Инспектор је овлашћен и дужан да проверава:

- 1) радове на изградњи, реконструкцији, модернизацији и одржавању железничке инфраструктуре;
- 2) техничку документацију за изградњу, реконструкцију, модернизацију и одржавање железничке инфраструктуре;
- 3) испуњеност услова прописаних за лица која врше послове пројектовања, унутрашње и техничке контроле техничке документације, руковођења извођењем радова и вршења стручног надзора;

- 4) стање железничке инфраструктуре, правилно одржавање железничке инфраструктуре, стање и одржавање железничких возних средстава по прописаним саобраћајно техничким условима и прописима којима се уређује безбедност у железничком саобраћају, у циљу обезбеђења железничке инфраструктуре и железничких возних средстава за безбедно и несметано одвијање железничког саобраћаја;
- 5) организовање и регулисање железничког саобраћаја по прописаним саобраћајно техничким условима и прописима којима се уређује безбедност у железничком саобраћају, у циљу безбедног и несметаног одвијања железничког саобраћаја;
- 6) испуњеност услова за управљање железничком инфраструктуром;
- 7) испуњеност услова за превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају;
- 8) обављање превоза путника, лица и робе у железничком саобраћају на начин и под условима прописаним овим законом и прописима којима се уређује безбедност у железничком саобраћају;
- 9) да ли се правилно и редовно спроводи утврђени и објављени ред вожње у железничком саобраћају;
- 10) да ли се железнички саобраћај врши на начин и под условима утврђеним законом, другим прописима и општим актима којима се уређује безбедност у железничком саобраћају и да ли се спровode мере које се односе на безбедност железничког саобраћаја;
- 11) да ли је превозник, предузеће, друго правно лице или предузетник организовао унутрашњу контролу над безбедним одвијањем железничког саобраћаја и да ли се та контрола редовно и ефикасно врши, као и да ли остварује ефикасну заштиту људи, имовине и животне средине у области железничког саобраћаја на прописан начин у складу са законом, другим прописима и општим актима којима се уређује безбедност у железничком саобраћају;
- 12) да ли се у саобраћају на железничкој инфраструктури правилно примењују прописи о посетању возова и вучних возила железничким радницима и да ли ти радници испуњавају услове у погледу стручне спреме и обучености или здравствене способности за обављање послова и задатака, као и да ли се правилно примењују прописи о укупном радном времену, укупном трајању смене и управљања вучним возилом воза, одморима и о распореду у сменама возног и станичног особља, као и особља у другим службеним местима;
- 13) да ли се правилно спровode прописане мере за обезбеђење саобраћаја на путним прелазима и на местима укрштања железничких пруга;
- 14) да ли се правилно спроводи прописани унутрашњи ред у железничком саобраћају;

- 15) спровођење прописаних мера техничке и физичке заштите железничке инфраструктуре које су од посебног значаја за безбедно одвијање и функционисање железничког саобраћаја и мера заштите од одроњавања, бујица и других елементарних непогода, као и мера за обезбеђење железничког саобраћаја у зимском периоду;
- 16) да ли се правилно спроводе мере безбедности прописане у члану 120. Закона о безбедности у железничком саобраћају (Службени лист СРЈ, бр. 60/98 и 36/99).

Члан 85.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор је дужан и овлашћен да:

- 1) забрани, односно обустави извршење радова који се изводе противно закону и другим прописима, техничким нормативима и стандардима приликом извођења радова и употребе материјала при изградњи, реконструкцији, модернизацији и одржавању железничке инфраструктуре, противно условима безбедног одвијања железничког саобраћаја на железничкој инфраструктури или противно прописаним мерама за заштиту железничке инфраструктуре, као и при одржавању железничких возних средстава;
- 2) нареди привремено искључење из саобраћаја железничких возних средстава и железничке инфраструктуре који не одговарају прописаним техничким и другим условима, ако постоји опасност да би се њиховом употребом, односно даљим коришћењем у саобраћају угрозила безбедност железничког саобраћаја;
- 3) нареди отклањање недостатака на железничкој инфраструктури и железничким возним средстава којима се угрожава или може бити угрожена безбедност железничког саобраћаја, и по потреби одреди начин и мере за отклањање утврђених недостатака;
- 4) нареди рушење и уклањање зграда, постројења, уређаја, других објеката и материјала изграђених, односно постављених у заштитном пружном појасу противно одредбама овог закона;
- 5) нареди привремену забрану железничког саобраћаја на новоизграђеној или реконструисаној железничкој инфраструктури, као и привремену забрану употребе новоизграђеног или реконструисаног возила, ако претходно није извршен технички преглед и донето решење којим се дозвољава њихова употреба;
- 6) нареди да се у организовању и регулисању железничког саобраћаја отклоне неправилности којима се угрожава или може бити угрожено безбедно одвијање железничког саобраћаја и по потреби одреди начин и мере за отклањање неправилности у организовању и регулисању железничког саобраћаја;

- 7) нареди да се привремено обуставе радови који се изводе на железничком подручју или у непосредној близини железничке инфраструктуре, ако постоји опасност да се тим радовима угрози безбедно одвијање железничког саобраћаја;
- 8) нареди обуставу радова који се обављају на железничком подручју или у заштитном пружном појасу, ако се они изводе без одобрења за грађење и о томе одмах обавести надлежни орган за издавање одобрења за изградњу;
- 9) забрани управљање железничком инфраструктуром ако нису испуњени услови из члана 7. став 4. овог закона;
- 10) забрани коришћење железничке инфраструктуре ако нису испуњени услови за превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају из члана 52. став 1. овог закона;
- 11) нареди рушење железничке инфраструктуре или њеног дела, за које није издато одобрење за изградњу, односно реконструкцију;
- 12) нареди изградњу коловозног застора на земљаном путу који се укршта са железничком инфраструктуром у истом нивоу, у зони путног прелаза;
- 13) нареди отклањање недостатака који се односе на одржавање железничке инфраструктуре, односно железничких возних средстава и организовање и регулисање железничког саобраћаја, и по потреби одреди начин и мере за отклањање утврђених недостатака;
- 14) нареди рушење, односно отклањање недостатака на градској железници, метроу и жичари ако се радови на изградњи и реконструкцији, односно одржавању изводе супротно прописима;
- 15) нареди отклањање недостатака у организовању и обављању превоза на градској железници, метроу и жичари који се организују и обављају супротно прописима;
- 16) забрани превоз путника, лица и робе који се обавља противно одредбама овог закона;
- 17) забрани извршење наређења која су противна одредбама закона, других прописа и општих аката којима се уређује безбедност у железничком саобраћају;
- 18) забрани обављање послова и задатака возном, односно станичном особљу, које не испуњава прописане услове у погледу стручне спреме и обучености или психичке и физичке способности за вршење својих послова и задатака, односно лицу које нема прописану дозволу за управљање вучним возилом, односно за регулисање железничког саобраћаја на железничкој инфраструктури;
- 19) забрани возном, односно станичном особљу обављање послова и задатака, ако установи да постоји опасност да ће даљим вршењем и регулисањем железничког саобраћаја угрозити безбедност железничког саобраћаја (замор, алкохол, рад дужи од прописаног и др.);

- 20) привремено удаљи или захтева удаљење железничког радника или одговорног лица са послова и задатака, ако установи да су угрозили безбедност железничког саобраћаја;
- 21) привремено искључи из саобраћаја железничког радника у случајевима прописаним у члану 120. став 1. тач. 1. до 5. Закона о безбедности у железничком саобраћају.

О утврђеним неправилностима и наложеним мерама инспектор извештава Дирекцију за железнице и може предложити одузимање сертификата о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, односно индустријском железницом, лиценце за превоз и сертификата о безбедности за превоз.

Члан 86.

Ако је инспектор, приликом вршења инспекцијског надзора, издао усмено наређење или изрекао усмену забрану, решење о том наређењу или забрани доставиће у року од три дана од дана издавања усменог наређења, односно изрицања усмене забране, управљачу, превознику, предузећу, другом правном лицу или предузетнику и физичком лицу на које се то решење односи.

Против решења инспектора може се изјавити жалба Влади Републике Србије у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба се подноси преко министарства надлежног за послове саобраћаја.

Жалба не одлаже извршење решења.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 87.

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице:

- 1) ако не обезбеди одржавање и заштиту железничке инфраструктуре, коришћење објеката железничке инфраструктуре и других средстава рада за железнички саобраћај, као и организовање и регулисање железничког саобраћаја на начин утврђен у члану 17. став 1. овог закона;
- 2) ако не достави одлуку о обустављању превоза у року из члана 18. став 3. овог закона;
- 3) ако се железнички саобраћај одвија супротно прописима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја (члан 19. став 2);
- 4) ако користи железничку инфраструктуру без закљученог уговора (члан 20. став 1. тачка 3);

- 5) ако закључи уговор о коришћењу железничке инфраструктуре по истеку рока из члана 20. став 3. овог закона;
- 6) ако доделу трасе не врши под једнаким условима (члан 24. став 1);
- 7) ако у поступку по захтеву за доделу трасе не примењује критеријуме из члана 24. став 2. овог закона;
- 8) ако не вреднује критеријуме у поступку по захтеву за доделу трасе према утврђеној методологији (члан 24. став 3);
- 9) ако додељену трасу пренесе другом превознику (члан 25. став 1);
- 10) ако утврди висину накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја не примењујући критеријуме из члана 27. став 1. овог закона;
- 11) ако не вреднује критеријуме за утврђивање висине накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја према утврђеној методологији (члан 27. став 2);
- 12) ако гради железничку инфраструктуру без прибављеног одобрења за изградњу (члан 28. став 1);
- 13) ако железничку инфраструктуру не реконструише са елементима из члана 30. став 1. овог закона;
- 14) ако не закључи уговор из члана 35. овог закона;
- 15) ако изгради путни прелаз који служи искључиво за пешаке без издате сагласности управљача (члан 37. став 1);
- 16) ако реконструише железничку инфраструктуру без прибављеног одобрења за реконструкцију (члан 39. став 2);
- 17) ако гради, реконструише и модернизује железничку инфраструктуру супротно члану 40. овог закона;
- 18) ако при изградњи, односно реконструкцији објеката изнад електрифицираних железничких пруга или железничких пруга које су планиране за електрификацију не обезбеди водонепропустљивост тих објеката (члан 41. став 1);
- 19) ако приликом чишћења снега са надвожњака изнад електрифицираних железничких пруга не обезбеди одговарајућу механичку заштиту од обурвавања снега на контактну мрежу (члан 41. став 2);
- 20) ако железничку инфраструктуру не одржава у стању које осигурава безбедан и несметан железнички саобраћај, као и квалитетан и уредан превоз и ако у том циљу не врши сталне надзоре и повремене прегледе, као и не отклања утврђене недостатке (члан 42);
- 21) ако обавља превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају на железничкој инфраструктури, а нема лиценцу за превоз и сертификат о безбедности за превоз издате од Дирекције за железнице, односно од надлежног органа друге

државе на основу реципроцитета и уговор о коришћењу железничке инфраструктуре (члан 52. став 1);

- 22) ако не донесе акт из члана 52. став 3. овог закона;
- 23) ако не обавља превоз под условима и на начин прописан актом из члана 52. став 4. овог закона;
- 24) ако обавља превоз за време у коме му је одузета лиценца за превоз, односно одузет сертификат о безбедности за превоз (члан 53);
- 25) ако се не придржава објављеног реда вожње и ако не одржава редовно и уредно превоз за време важења реда вожње (члан 64. став 2);
- 26) ако улаз и излаз путника и лица у воз врши супротно члану 66. овог закона;
- 27) ако обавља превоз за сопствене потребе супротно члану 67. овог закона;
- 28) ако се не придржава мера Владе Републике Србије којима се обезбеђује функционисање железничког саобраћаја у ванредним ситуацијама (члан 68. став 1);
- 29) ако обустави јавни превоз на нерентабилној релацији без обавештавања Владе Републике Србије (члан 74. став 1).

За радњу из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 30.000 до 100.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Члан 88.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

- 1) ако не објави почетак радова из члана 29. став 1. овог закона;
- 2) ако не одржава путни прелаз и остале делове пута на начин из члана 33. ст. 2. и 3. овог закона;
- 3) ако не изгради коловозни застор на земљаном путу који се укршта са железничком инфраструктуром (члан 38. став 1);
- 4) ако не врши одржавање заједничких стубова и заједничке конструкције на мосту изграђеном за железничку инфраструктуру и јавни пут на начин и под условима из члана 44. став 1. овог закона;
- 5) ако гради зграде, поставља постројења и уређаје и друге објекте у заштитном пружном појасу противно члану 46. ст. 1. и 3. овог закона;
- 6) ако на железничком подручју поставља каблове, електричне водове ниског напона за осветљавање, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водове, трамвајске и тролејбуске контактне водове и постројења, канализације, цевоводе и друге водове и сличне објекте и постројења, без сагласности управљача (члан 46. став 2);

- 7) ако не предузима мере за заштиту од пожара на железничком подручју пруга, као и мере за заштиту од пожара на железничким возилима (члан 48. став 1);
- 8) ако уредно не уклања дрвеће, растиње и лишће, односно благовремено не уклања сазреле пољопривредне културе и не предузима по потреби друге мере заштите од пожара у прописаном појасу (члан 48. став 2);
- 9) ако не донесе акт о условима за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту индустријског колосека, железничких возних средстава и других средстава изграђених по посебним техничким нормативима и стандардима и за организовање и регулисање железничког саобраћаја на индустријском колосеку или га донесе без претходно прибављене сагласности министарства надлежног за послове саобраћаја (члан 51. став 5);
- 10) ако у вучном возилу воза којим се обавља превоз путника, лица и робе нема документа прописана у члану 63. овог закона;
- 11) ако не објави ред вожње, његове измене и допуне у средствима информисања или на други уобичајени начин (члан 64. став 1);
- 12) ако не изврши налог инспектора из члана 85. став 1. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице предузећа или другог правног лица новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

Члан 89.

Новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник:

- 1) ако не обезбеди одржавање и заштиту железничке инфраструктуре, коришћење објеката железничке инфраструктуре и других средстава рада за железнички саобраћај, као и организовање и регулисање железничког саобраћаја на начин утврђен у члану 17. став 1. овог закона;
- 2) ако не достави одлуку о обустављању превоза у року из члана 18. став 3. овог закона;
- 3) ако се железнички саобраћај одвија супротно прописима којима се уређује безбедност железничког саобраћаја (члан 19. став 2);
- 4) ако користи железничку инфраструктуру без закљученог уговора (члан 20. став 1. тачка 3);
- 5) ако закључи уговор о коришћењу железничке инфраструктуре по истеку рока из члана 20. став 3. овог закона;
- 6) ако доделу трасе не врши под једнаким условима (члан 24. став 1);

- 7) ако у поступку по захтеву за доделу трасе не примењује критеријуме из члана 24. став 2. овог закона;
- 8) ако не вреднује критеријуме у поступку по захтеву за доделу трасе према утврђеној методологији (члан 24. став 3);
- 9) ако додељену трасу пренесе другом превознику (члан 25. став 1);
- 10) ако утврди висину накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја не примењујући критеријуме из члана 27. став 1. овог закона;
- 11) ако не вреднује критеријуме за утврђивање висине накнаде за коришћење железничке инфраструктуре, организовање и регулисање железничког саобраћаја према утврђеној методологији (члан 27. став 2);
- 12) ако гради железничку инфраструктуру без прибављеног одобрења за изградњу (члан 28. став 1);
- 13) ако не објави почетак радова из члана 29. став 1. овог закона;
- 14) ако железничку инфраструктуру не реконструише са елементима из члана 30. став 1. овог закона;
- 15) ако не одржава путни прелаз и остале делове пута на начин из члана 33. ст. 2. и 3. овог закона;
- 16) ако не закључи уговор из члана 35. овог закона;
- 17) ако изгради путни прелаз који служи искључиво за пешаке без издате сагласности управљача (члан 37. став 1);
- 18) ако не изгради коловозни застор на земљаном путу који се укршта са железничком инфраструктуром (члан 38. став 1);
- 19) ако реконструише железничку инфраструктуру без прибављеног одобрења за реконструкцију (члан 39. став 2);
- 20) ако гради, реконструише и модернизује железничку инфраструктуру супротно члану 40. овог закона;
- 21) ако при изградњи, односно реконструкцији објеката изнад електрифицираних железничких пруга или железничких пруга које су планиране за електрификацију не обезбеди водонепропустљивост тих објеката (члан 41. став 1);
- 22) ако приликом чишћења снега са надвожњака изнад електрифицираних железничких пруга не обезбеди одговарајућу механичку заштиту од обурвавања снега на контактну мрежу (члан 41. став 2);
- 23) ако железничку инфраструктуру не одржава у стању које осигурава безбедан и несметан железнички саобраћај, као и квалитетан и уредан превоз и ако у том циљу не врши сталне надзоре и повремене прегледе, као и не отклања утврђене недостатке (члан 42);
- 24) ако не врши одржавање заједничких стубова и заједничке конструкције на мосту изграђеном за железничку

инфраструктуру и јавни пут на начин и под условима из члана 44. став 1. овог закона;

- 25) ако гради зграде, поставља постројења и уређаје и друге објекте у заштитном пружном појасу противно члану 46. ст. 1. и 3. овог закона;
- 26) ако на железничком подручју поставља каблове, електричне водове ниског напона за осветљавање, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водове, трамвајске и тролејбуске контактне водове и постројења, канализације, цевоводе и друге водове и сличне објекте и постројења, без сагласности управљача (члан 46. став 2);
- 27) ако не предузима мере за заштиту од пожара на железничком подручју пруга, као и мере за заштиту од пожара на железничким возилима (члан 48. став 1);
- 28) ако уредно не уклања дрвеће, растиње и лишће, односно благовремено не уклања сазреле пољопривредне културе и не предузима по потреби друге мере заштите од пожара. у прописаном појасу (члан 48. став 2);
- 29) ако не донесе акт о условима за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту индустријског колосека, железничких возних средстава и других средстава изграђених по посебним техничким нормативима и стандардима и за организовање и регулисање железничког саобраћаја на индустријском колосеку или га донесе без претходно прибављене сагласности министарства надлежног за послове саобраћаја (члан 51. став 5);
- 30) ако обавља превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају на железничкој инфраструктури, а нема лиценцу за превоз и сертификат о безбедности за превоз издате од Дирекције за железнице, односно од надлежног органа друге државе на основу реципроцитета и уговор о коришћењу железничке инфраструктуре (члан 52. став 1);
- 31) ако не донесе акт из члана 52. став 3. овог закона;
- 32) ако не обавља превоз под условима и на начин прописан актом из члана 52. став 4. овог закона;
- 33) ако обавља превоз за време у коме му је одузета лиценца за превоз, односно одузет сертификат о безбедности за превоз (члан 53.);
- 34) ако у вучном возилу воза којим се обавља превоз путника, лица и робе нема документа прописана у члану 63. овог закона;
- 35) ако не објави ред вожње, његове измене и допуне у средствима информисања или на други уобичајени начин (члан 64. став 1);
- 36) ако се не придржава објављеног реда вожње и ако не одржава редовно и уредно превоз за време важења реда вожње (члан 64. став 2);
- 37) ако улаз и излаз путника и лица у воз врши супротно члану 66. овог закона;

- 38) ако обавља превоз за сопствене потребе супротно члану 67. овог закона;
- 39) ако обустави јавни превоз на нерентабилној релацији без обавештавања Владе Републике Србије (члан 74. став 1);
- 40) ако не изврши налог инспектора из члана 85. став 1. овог закона.

Члан 90.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице:

- 1) ако изгради путни прелаз који служи искључиво за пешаке без издате сагласности управљача (члан 37. став 1);
- 2) ако уредно не уклања дрвеће, растиње и лишће, односно благовремено не уклања сазреле пољопривредне културе и не предузима по потреби друге мере заштите од пожара у прописаном појасу (члан 48. став 2).

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 91.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о железници ("Службени гласник РС", бр. 38/91, 41/91, 53/93, 67/93 и 48/94).

Закон о удруживању у Заједницу југословенских железница ("Службени лист СФРЈ", бр. 18/78 и 30/78), престаје да важи 4. маја 2005. године.

Члан 92.

Технички прописи, нормативи и стандарди у области железничког саобраћаја донети на основу Закона о железници ("Службени гласник РС", бр. 38/91, 41/91, 53/93, 67/93 и 48/94), примењују се до доношења прописа на основу овог закона.

Члан 93.

Јавно железничко транспортно предузеће "Београд", основано Законом о железници ("Службени гласник РС", број 38/91), престаје са радом даном уписа у судски регистар Јавног предузећа "Железнице Србије", које је основала Влада Републике Србије посебним актом.

Права, обавезе, средства, запослене, документацију и предмете у вршењу јавних овлашћења Јавног железничког транспортног предузећа "Београд" и оснивачка права и обавезе тог предузећа у предузећима чији је оснивач и у предузећима чији су оснивачи правни претходници Јавног железничког транспортног предузећа "Београд" преузеће Јавно предузеће "Железнице Србије".

Члан 94.

Дирекција за железнице почеће са радом 5. маја 2005. године.

Члан 95.

Права, обавезе, средства, запослене, документацију и предмете у вршењу јавних овлашћења Заједнице југословенских железница, основане Законом о удруживању у Заједницу југословенских железница ("Службени лист СФРЈ", бр. 18/78 и 30/78), преузеће Дирекција за железнице и Јавно предузеће "Железнице Србије".

Члан 96.

Овај закон ступа на снагу 1. марта 2005. године.

Одредбе овог закона којима се уређују лиценца и сертификат о безбедности за управљање железничком инфраструктуром, лиценца за превоз и сертификат о безбедности за превоз, као и обавезе јавног превоза у обављању делатности од општег интереса у јавном превозу путника и робе примењују се од 1. јануара 2006. године.